

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.Redacția și administrația: Strada Popădoii Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiun

In spiritul timpului?...

I.

(m.) Sânt o mie de ani, de când înaintașii Maghiarilor au năvălit pe plaiurile acestor țări și au cuprins Ardealul și Ungaria de astăzi. Cel puțin Maghiarii și-au sărbătorit milenul venirii și așezării lor în aceste țări.

În potopul de chestii și întrebări, referitoare la trecut și viitor, ce s'au discutat în ziaristica maghiară cu prilejul sărbătorilor milenare, a fost și chestia, că oare cum de poporul maghiar, o mână de oameni, s'au putut susține o mie de ani ca națiune și stat, între popoare mai mari ca el și cu totul de diverse rase?

La această întrebare s'a dat răspunsul, că poporul maghiar s'a susținut din cauză, că el îndată după așezarea sa în aceste țări s'a „europenizat“, adică s'a conformat în toate epocile istorice cu ideile generale, cari au stăpânit statele și societatea din Europa și s'au desvoltat în spiritul popoarelor europene. Afându-se între popoare statornicite — așa era tenorul răspunsului — poporul maghiar și-a părăsit viața nomadă și s'a așezat și el, cu locuințe stabile.

Nu peste mult apoi a primit creștinismul și anume catolicismul din Roma, pe care îl profesau cele mai multe popoare.

Și așa mai departe, din secol în secol: pe timpul cruciatelor poporul maghiar asemenea altor popoare, a luat parte la expediții în contra dușmanilor crucei; pe timpul cavalerismului la poporul maghiar asemenea a fost în floare cavalerismul; în războaiele turcești Maghiarii s'au luptat și ei, alături cu popoarele europene în contra semilunii.

Acum chiar, în secolul nostru, când s'a aprins faclia liberalismului și al libertăților în Europa poporul maghiar se dovedește de cel mai mare aderent și propovăduitor al acestor mărețe curente!

Din cauzele aceste și în special în urma mării iubiri de libertate, de care e stăpânit poporul maghiar, se poate da cu socoteala, că el va avea un lung și strălucit viitor, alcătuit un puternic și înflorit stat național.

Nu ne este scopul a face reflexiuni asupra trecutului depărtat, de oare-ce cadrul unui articol de ziar nu ne permite aceasta, ci ne vom mărgini a cerceta în-

tru cât sânt în consonanță cu spiritul timpului manifestările și creațiile principale din acest secol, îndeosebi din ultimii cincizeci de ani, ale poporului maghiar.

În memorabili ani 1848—9, toate popoarele Europei au tresărit, ca la un signal, și și-au eluptat libertatea. În Franța și Italia, în România (Muntenia), ca și în statele germane, poporul a pretins ștergerea domniilor absolutiste și unde a dat de pedeci s'a folosit de forța revoluționară. Deși în unele părți drepturile eluptate au căzut jertfa nu peste mult retrogradismului, care în curând s'a recules, — prin mișcările din anii 1848-9 s'a pus o puternică basă libertății tuturor popoarelor, care de aci înainte nu a mai putut fi suprimată. Ideia libertății popoarelor și a drepturilor cetățenești naționale și-a făcut intrarea în toate țările și la toate popoarele și ea va eși mai curând ori mai târziu pretutindenea triumfătoare.

Și oare poporul maghiar nu a fost încântat și răpit de soarele libertății, care a apărut falnic pe orizontul Europei?

Cum nu! vor striga toți Maghiarii și maghiaronii. Cine s'a luptat cu mai mare însuflețire la 1848—9 pentru libertate, decât Maghiarii?

Da, așa este, numai cât ei au de-
viat dela ideile și spiritul timpului. Pe când în Europa s'a proclamat principiul libertății tuturor popoarelor, Maghiarii au proclamat libertatea numai pentru sine, libertatea maghiară, de care celelalte popoare din patrie puteau fi împărțite numai ca Maghiari. Ei au proclamat libertatea individuală, dar n'au voit, precum nu vreau nici azi să știe nimic despre libertatea națională a celorlalte popoare din patrie. Din contră, sub masca libertății individuale ei voiau nu numai să impedeze eluptarea libertății naționale a altor popoare, dar' voiau să le nimicească în însăși existența lor.

Acest plan s'a făurit încă înainte de 1848, dar' mai puternic a eșit la iveală în debaterile dietei Ungariei din Noembrie și Decembrie 1847 și în primele luni ale anului 1848. „Debaterile aceste — scrie Papiu Ilarian — n'au fost altceva, decât un adevărat s'fat tiranic, cum se-i stângă pe toți Slavii și Români și se-i topească în căldarea ungarismului“.

Revoluțiile europene, cari isbucniră în acest timp, nu schimbă într'un nimic pornirile șovinismului maghiar.

Așa Ungurii — scrie Papiu Ilarian al nostru — la faima revoluțiilor europene necum se se fi couvins de egalitatea tuturor națiunilor; ei, spre marea lor nefericire, tot mai din contră ei își năluca, că acum a bătut ora când ungarismul se triumfeze deplin, când „patria cea mare maghiară și națiunea cea tare maghiară“ se se creeze pe ruinele naționalității slave și române.

Din nenorocire, însuși propagatorul cel mai aprig al acestor idei și conducătorul cel mai puternic al maghiarismului, Kossuth Lajos, era dușmanul a tot ce constituie libertatea națională, afară de libertatea națională maghiară. Eată d. e. cum este el caracterizat în privința aceasta în „Die Gegenwart“ din 1850*): „Kossuth era Ungur liberal, care se lupta pentru libertate și progres, încât adică libertatea și progresul erau înaintătoare nișușilor sale maghiare; eară unde nu se întâmpla aceasta, Kossuth se arăta cu totul tot ca Maghiar veritabil“ (adecă șovinist).

De asemenea idei și nișușii au fost conduși Maghiarii la 1848—9. Mari aderenți ai libertății, dar' ai libertății egoiste, care la alte popoare nu se da, ci numai poporului „ales“.

Aceasta poate să fie o însușire virtuoasă — în ochii Maghiarilor, nimenea însă nu poate susține, că ea ar fi fost corăspunzătoare spiritului timpului din 1848/9 și ideii libertății absolute. Do-
vada cea mai eclatantă este, că nici un popor nemaghiar din patrie n'a voit să primească o astfel de libertate — un lucru de care adese-ori se mira Maghiarii în naivitatea lor șovinistică.

Sibiu, 10 Ianuarie a.

Aniversarea „unirei“. Cetim în „Epoca“: În ziua de 24 Ianuarie, aniversarea unirei principatelor române dunărene, se va organiza o mare sărbătoare națională la Craiova.

La această sărbătoare vor asista toți membrii comitetului central al Ligei culturale.

D-nii Delavrancea și Dim. Nemișescu vor ține câte o conferință asupra chestiunii naționale.

Episcopia română în Macedonia.

„Pol. Korr.“ anunță din Salonich: (8 Ian. n.): „Sultanul, cu toată opoziția Patriarhului ecumenic, a pus în prospect sigur darea unui berat pentru metropolitul român din Macedonia“.

* Die Gegenwart. Eine encyclopädische Darstellung der neuen Zeitgeschichte. Leipzig 1810, pag. 22)

În legătură eată ce i-se scrie Drapelului din Macedonia:

„Pe când toată lumea românească regretă că de 6 ani de zile se lucrează zadarnic pentru obținerea unui episcop românesc, eată că pe lângă faimosul Antim, mai avem un al doilea episcop, anume Visarion, tot Albanez ca și Antim.“

Acesta este și astăzi arhiepiscopul grec în Albanen din Albania și cu toate acestea e trecut în bugetul școalelor și bisericilor române din Turcia.

Avem dar' doi episcopi macedo-români, cari nu sânt Români și cari nu sânt recunoscuți ca atari de către sublima Poartă. Oare nu-i de ajuns dacă sânt recunoscuți din partea regalului român, care îi și plătește gras de tot?“

Remaniere ministerială în România. Înainte de Crăciun dl. Al. Djuvara, ministrul justiției, și-a dat demisia. Remanierea ministerială urma să se facă în aceste zile. Rezultatul nu se este încă cunoscut.

„Leipziger Neueste Nachrichten“ scrie sub titlul „Misticări unghurești“ asupra presei maghiare și a Ungariei întregi.

Organul german numește pe ziaristi maghiari „ziariști jidani“, „informatori bine plătiți“, „scribi ai guvernului“ etc., ear' capitala Ungariei o timbrează de „cuibul păcatelor“ (Lasterstadt).

Ungurii, sânt firește, supărați foc, pentru-că, vorba ceea, adevărul supăra.

Discuția asupra provisorului. Am

anunțat în numărul nostru extraordinar de Sâmbătă, că provisorul al doilea s'a primit cu mare majoritate și în a doua cetire. Revenim acum să dăm câteva date statistice asupra discuției urmate, care negrejit nu vor fi fără interes.

Ministrul-president a prezentat proiectul în camera în 6 Dec. Discuția s'a început a doua zi, pe tema ca să se trimită claselor spre studiere. Această discuție a ținut până în 10 I. tr., când proiectul s'a discutat de secția financiară, cu delaturarea claselor. În 16 Decembrie a început camera discuția, care a ținut cu întreruperi de 3 zile — vacanța de Crăciun — până în 4 Ianuarie a. c., când s'a început discuția specială, care s'a isprăvit în 2 zile.

În decursul discuției a vorbit: Ministrul-president de șese-ori; ministrul de finanțe odată; din partidul guvernamental 6 oratori;

gătul, stă ca o statuă, așa că trecătorii se întorc dela el cu disprețuitoarele cuvinte: „om beat“.

III.

Nevasta își așteaptă la poartă bărbatul. Sărmana e foarte palidă și subțire. Haina tocită de carton, subțire ca așa cea mai fină, abia îi mai acopere trupul. Se împletește încoace și încolo.

Întreagă s'arăcia s'a străcurat la muntele de pietate. Lipsa de muncă de o săptămână i-a ghit dalapurile. Plapomele le-a amanetat, i-au mai rămas învilitorile de pânză. Le-a pus în fereastră, să nu între vântul, pentru-că mititelul tușește.

Și ea a căutat lucru, dar' de geaba. Credit nu mai are; la brutar, la băcănie, la verdeturi nu-i mai dă nimic, și s'armana femeie nu cutează să le mai treacă nici pe dinaintea ușei. După-ameazi a fost la soru-sa, dar' și acolo e miseria chiar așa de mare, cât a început a plânge. La plecare i-a făgăduit o bucată de pâine, dacă — îi va aduce bărbatul ceva.

Nu vine. Ploaia începe a curge. Sărmana femeie se retrage sub poartă. Pe cap îi cad picuri mari și apa îi străbate haina subțire.

O clipită devine impacientă și cu toată vremea rea merge până la colțul străzii, ca se vază pe cel așteptat. Se întoarce îndărăt plouată și mai tare și încearcă a-și usca părul cu palmele. Trecătorii grăbiți o împing. Fricoasă se trage îndărăt, să nu stee nimănui în cale. Se simțește, ca-și-când toată stră-

stră. Într'o săptămână am perdut cincizeci de mii de franci, și lucrul trebuie să-l opresc, pentru-că nu mi-a rămas pic o para, ca să-mi plătesc datoriile scăzute în 15 ale lunei. Cum vedeți, vorbesc cu voi, ca și cu cel mai bun prieten al meu. Poimâne va fi aici executorul tribunalului. Și așa e, dragii mei, că nu e vina noastră? Bucaros v'as fi cruțat de acest moment... dar', durere, sânt ruinat, nu mai sânt în stare să vă dau pâine.

Și stringe mâna muncitorilor. Acestia fară a spune un cuvânt îi stâng pe rînd mâna. După aceea stau nemișcați câteva clipe și și-i privesc unelte, devenite de prisos. De altădată pilele rădeau, ciocanele băteau taetul. Bancrută!... Aceasta înseamnă, că în săptămâna viitoare 20—30 de familii vor fi peritoare de foame.

Ochii femeilor se umplu de lacrimi ferbini. Bărbații vreau să s'arete mai curajoși și se mângăie unii pe alții, că în Paris nime nu trebuie se moară de foame.

Mai târziu, după-ce a plecat fabricantul, unul câte unul, cu inima amărâtă părăsesc atelierul, așa de abătuti, ca-și-când ar eși din casa de dolu a muncii. Mașina cea mare, amuțită, care stă în întunecul dela colț, e mortul, pe care-l jelesc.

II.

Afară pe stradă s'perd muncitorii fabricii. A trecut o săptămână lungă, umblă dela ușă la ușă căutând muncă, oferindu-și corpul venjos la cele mai grele lucruri. Ușile sânt

din partidul popular 3 oratori; din partidul național 3 oratori; din partidul dela 48 și independentist 31 oratori; peste tot 50 oratori, cari au întrebuitat 15 ședințe ale camerei. La discuția din urmă au luat cuvântul oratori din toate partidele.

Liga și steagul albastru.

Comitetul central al Ligei publică următoarea declarațiune:

Făcându-se o regretabilă confușiune, s'a susținut dela tribuna senatului de către domnul ministru de interne, după-cum rezultă din debaterile publicate tocmai acum în Monitorul Oficial nr. 212 din 21 Decembrie, — că Liga ar fi manifestat dorința către organele poliției cu ocaziunea intrării dela 14 Decembrie, ca să mergă cu steagul albastru dela localul ei și până la localul de intrunire și că la glasul mulțimei care a găsit echou în membrii Ligei, steagul s'a reforsat pe Calea Victoriei în fața baionetelor.

Comitetul central al Ligei face cunoscut, că nici unul din membrii sei nu a manifestat dorința de a scoate steagul albastru pe străzile Bucureștiului, mai cu deosebire, că acest steag nu aparține Ligei, ci studenților, și că prin urmare demonstrațiunea făcută pe Calea Victoriei nu i-se poate atribui comitetului Ligei, care nu a participat decât la intrunirea ce s'a ținut în cea mai mare liniște în sala Hugo. Liga nu are necesitate de manifestațiuni șgomotoase ca acelea-ce au avut loc în ultimul timp pentru a-și urmări scopurile sale și pentru-ca asemenea manifestațiuni să nu fie atribuite Ligei, rugăm pe toate zările binevoitoare cauzei naționale să publice acest comunicat.

Comitetul central al Ligei culturale.

Din Austria.

Absolutism și pertractări împăcuitoare, — eată, pentru present, situația în partea cealaltă a monarchiei. O situație pe cât de fatală, pe atât de provisorie; ea nu mai poate dura. Cu absolutism nu se mai poate guverna acum Austria, constituționalism se poate reintegra, în definitiv, numai printr'o radicală reformare a stărilor politice austriace.

Pertractările lui Gautsch.

După pertractările recente avute cu șefii Nemților obstrucționisti, prim-ministrul Gautsch

lucra și tot șgomotul din oraș s'ar refrange asupra ei. Peste drum e brutăria. Acum își aduce aminte că mititelul doarme.

În fine își vede bărbatul venind încet pe lângă case. Grăbește spre el. — Ce-i? — întrebă suspinând.

El mut își pleacă capul, ear' femeia palidă ca moartea îi urmează pe scări.

IV.

Mititelul nu doarme. S'a deșteptat și stă pe gânduri la fiacără gata să se stângă a opașului. Expresivitatea gândurilor îngrozitoare, chinătoare se vede pe trăsurile veșteje ale copilului de 7 ani. Șede pe marginea lăzii, ce i-a fost pat. Piciorușele îi tremură, mânușițele uscate, slabe string învilitoarea peste piept. Se gândește.

Nici-odată n'a avut jucării. La școală n'a putut merge, pentru-că n'a avut ghete. Și-a adus aminte, că mamă-sa l'a dus la plimbare. Dar' de mult. De atunci s'au mutat în alt curșur și aici se simțește, ca-și-cum duhul morții ar p'etrunde întregă casa. De atunci e tot flămăd. Își tot sfarmă capul să ghitcească o enigmă, care n'o poate deslega. Toți oamenii sânt flămânzi?

Crede, că asta provine de acolo, că el e mititel, cei mari sânt dedați. Mama de bună-seama știe, că oamenii sânt flămânzi totdeauna, dar' asta n'o spun înaintea copiilor. Dacă ar cuteza, ar întreba pe mamă-sa, cine aduce pe oameni în lume, ca se flămânzească.

Și apoi la ei toate lucrurile sânt așa de vechi și urte. Mobilele mâncate de cari, pă-

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Bancruta

de

Emil Zola.

I.

Când muncitorii au intrat dimineața în curtea fabricii, saele de lucru erau răci, ca-și-când le-ar acoperi umbra tristă a morții. Într'un colț al halei celei mari sta amuțită și înmărmurită mașina cea mare, cu roatele ei de fer și cu brațele de oțel. O intrisare adâncă părea că s'a răspândit peste uriașul fără viață și fără mișcare, ale cărui zdrobitoare ciocane până aici făceau viață în casă, întocmai ca, pulsul titanului ce muncește din greu.

Proprietarul fabricii i-a chemat în birou.

— Bieți, azi n'avem lucru. Comande nouă n'au sosit, cele vechi au fost retrase, toată provizia de trăsuri a rămas pe capul meu. Luna Decembrie, pe care contam ca pe principalul sezon, mă ruinează. Trebuie să opresc lucrul.

Priveste spre muncitorii, cari se fac palizi de groaza amenințătoarei miserii de mâne. Spăriați se privesc unii pe alții și glasul fabricantului tremură de agitația internă.

— Nu sânt egoist, dragii mei, situația mea e chiar așa de îngrozitoare, ca și a vo-

a chemat zilele acestea la o ședință pe șefii cehi: deputații *Pacsak, Kramars, Engel și Kasil*.

În ședință — după știrile ce-au transpirat în public — prim-ministrul a declarat, că lucră din răspundere pentru aplanarea contrastelor naționale. Deputații cehi au spus, că sunt gata a conlucra pentru rezolvarea pacifică a chestiunilor naționale, dar fără a jertfi principiul egalei îndreptări.

După acestea prim-ministrul a asigurat pe deputații cehi, că deși pune mare pond pe ajungerea la o înțelegere cu Nemții, privitor la chestiunile de limbă, e departe de el gândul a lucra în defavorul egalei îndreptări a limbii ceh, sau pentru împărțirea Boemiei, și a relevat de nou necesitatea unei rezolvări, de ambe părți pacifice, a chestiunilor de limbă. La sfârșit deputații cehi au asigurat pe Gutsch, că în Praga nu se poate aștepta la nici un fel de turburări.

Situația în Praga.

S'au răspândit în capitala cehă fel și chip de știri, că siguranța deputaților nemți ai dietei boeme ar fi periclitată din partea Cehilor, ba că aceștia ar plănuși chiar asasinarea deputatului obstrucționist *Wolff*.

Ziarul *Politik* și cu el toate celelalte foi cehi consideră toate aceste știri cu premeditare curentate pentru a reduce opinia publică în defavorul poporului ceh și totodată a atâța pe Nemți. Că siguranța deputaților nemți ar fi cât de puțin amenințată, — nici vorbă nu poate fi.

În cercuri bine informate se susține, că staturul va fi sistat imediat ce se deschide dieta boemă.

Nemții contra Cehilor.

O telegramă din Praga vestește, că o mulțime de firme nemțești, din Austria și străinătate, au refuzat să iee parte la expoziția arhitecților și inginerilor cehi, ce se va ține anul acesta.

În chestiunea națională.

— Scrisoare particulară. —

Craiova, Dec. v. 1897.

La 5 Dec. v. s'a inaugurat la ateneul nostru un ciclu de conferințe în chestiunea națională. Inceputul seriei l'a făcut dl *Take Policrat*, un entusiast naționalist, printr-o conferință foarte reușită. Deși mai târziu țin să informez „Tribuna” despre această conferință, dându-i un foarte mic resumat.

Conferințiarul a desfășurat cam acest curs de idei:

Importanța chestiunii naționale nu mai poate fi discutată astăzi; ea se impune și este tot atât de inerentă ca și viața însăși; și tot atât de inerentă existenței noastre românești ca și bătăile inimii pentru o ființă care trăiește.

Sunt o mulțime de considerațiuni, din care poate fi îmbrățișată chestiunea națională, însă este una mai puternică și care le predomină pe toate. Este faptul, că neamul românesc are ferma voință de a trăi, are energia reții goli, întreaga miseria locuințelor suterane și a mansardelor. Simțete, ca-și-cum ar vedea în vis o oadaie caldă și mobile frumoase. Închide ochii, să doarmă mai departe. Razele, care se strecoară prin pleoapele-i închise îi țes nori de aur. O cât sunt de frumoși. Vântul suflă prin ferestri, se înfoară de frig și ear' tușește.

Ochii i-se umplu de lacrimi.

De altă-dată îi era frică, când rămănea singur, dar acum nu se teme, cum de nu-i pasi de nimic. Fiindcă n'a mâncat de aseară, crede că mamă-sa a mers după pâine. Gândul acesta îl distrage. Pâinea va tăia-o în bucăți mărunte, va mesteca-o și va mânca-o cu grije. Se va juca cu pâinea. O cât de frumos va fi!

Mamă-sa vine acasă, tatăl-sau încă. Privește uimit la ei și la mâni. Amândoi tac; după o scurtă șovăire începe a cânta:

„Mi-e foame... foame!”

Tatăl se răstoarnă pe un jet, își îngroapă fața în palme, ear' un suspin înăbușit îi rupe pieptul. Mama își înăbușe lacrimile, așează copilul, cum știe mai bine. Îi învește cu zdrențele învechite, îi spune să fie copil bun și să doarmă. Copilul însă, ai căruși dinți tremură de frig, își face curaj, își înleastă mâinile de gâtul mamei sale și întrebă încetiv:

— Spune-mi, mamă dragă, de ce sunt flămânzi oamenii?

Trad. de Vi-O.Ni.

de a se afirma cu curajul pe care i-l dă conștiința, are ferma voință de a i-se respecta drepturile sale.

Ungurii zic: noi suntem chemați pentru realizarea civilizației, fiindcă în trecut noi am stăpânit națiunea românească și astăzi tot noi o stăpânim; aceasta este tema politică, scusa politică pe care națiunea maghiară sprjinindu-se a provocat conflictul între ei și națiunea românească.

Să vedem, zice dl *Policrat*, și să răspundem obiectiv și istoricește la toate aceste afirmațiuni ale lor. Cercetând condițiunile etnografice în care se găsește națiunea maghiară de o parte și națiunea românească de altă parte, se dovedește: că Maghiarii nu sunt decât cam 6¹/₂ milioane, pe când Românii sunt 12 milioane; ear' în ce privește dezvoltarea ce primesc aceste două naționalități în mersul lor, găsește că Maghiarii deși ocupă trei părți din teritoriu și sub raportul agricol ocupă terenul cel mai fertil, totuși Românii dovedesc o superioritate care le vine dela însăși natura din cauza pozițiunii lor geografice și acest avantaj natural îl documentează istoricește.

Istoricul *Strabone* se mira de favoarea cu care natura a dăruit țeara Galilor cu atâtea avantajii și înlesniri de aduceri și eșiri și zicea: o țeară în asemenea condițiuni este peste puțină de a nu fi chemată la un mare viitor, la o glorioasă dominațiune și prevede de atunci că poporul care va avea fericirea să stăpânească pământul Galiei va fi în capul popoarelor civilizate din Europa. Și dacă atunci s'a putut prezice așa de bine față de favorurile dăruite de D-zeu, astăzi când avem la îndemână o mulțime de elemente, se poate prezice mai cu siguranță un viitor strălucit națiunii române și mai îngreunător pentru națiunea maghiară.

Ungurii însă nevoind să ție socoteală despre aceste condițiuni naturale care stau mai presus de voința omenească, ei se referă la condițiunile istoriei și ne spun:

Am cucerit și stăpânim ca cuceritori națiunea românească. Astăzi ne îndeplinim opera de civilizație și pentru nimic în lume nu renunțăm la rolul nostru de civilizatori și mai presus de toate la rolul de stăpânitori.

Asupra acestor condițiuni, d-sa zice: este elementar recunoscut, că națiunea română trăiește pe pământul Dacilor cam de 18 veacuri, pe când Ungurii nu sunt veniți decât de 10 veacuri; că noi am venit fără să ne înfălmim cu ei în drumul nostru.

Singurul lor temei ar fi că deși națiunea română s'a așezat cândva în ținuturile Daciei, dar continuitatea vieții istorice nu a durat, căci pela sfârșitul veacului al 3-a națiunea română s'a retras și aci a rămas un loc pustiu care a servit de bulevard trecerii tuturor hordelor barbare; că în urmă a venit nobila și cinstita națiune maghiară care l'a populat și cum sânt ei cu un spirit profund, cu o prevedere adâncă către civilizație a înșughebat un stat politic, a întins aripile protectoare și binevoitoare peste populațiunile risipite și ră-tăcite care trăiau în scorburile munților tremurând de frica copioilor de barbari; totatătea vorbe frumoase neadeveruri.

Cercetând chiar actele istorice maghiare, nu se găsește nici o literă, nici un cuvânt măcar și nici un fapt de cuceritori ai națiunii române.

Primul lor act istoric este constituțiunea maghiară dela 1222.

Și întreg conținutul acestei cărți n'are măcar meritul de a cuprinde o declarațiune de principii, o considerațiune de un caracter mai general; alcătuită într'un cerc strimț se limitează la formularea câtorva măsuri administrative, și nimic din ceea-ce ar pute să facă pe cineva să afirme cumcă națiunea română a fost cândva supusă de Unguri.

Pe la sfârșitul secolului al 15-a, pe când de veacuri întregi înainte, Românii se luptau cu fanatismul musulman, un popor armat din cap până în picioare, care vîrșe spaima până în apusul depărtat și făcuse să tremure chiar pe prea sfântul *Papa*, și i-a ținut pept de a nu se revêrsa peste întreagă Europa. Pe la 1490, da, Ungurii au avut o dominațiune asupra națiunii române din Transilvania însă nu de fapt, și nu de luptă pept la piept, ci printr'o perfidie politică; însă ea nu a durat decât vre-o 30—40 ani, și imediat s'a sfârșit și cu această dominațiune.

Dacă diferența de religione nu ar fi reținut pe apuseni și creștinismul să ne ajute în apărarea barierei de care vecinii Turcii s'au ciocnit, nu se știe dacă națiunea maghiară, și-ar fi putut întinde dominațiunea politică cu care se laudă.

În lipsa ajutorului creștinătății pe care Românii o apără cu atâta vigoare, de furia sâlbatică a musulmanilor ținând bariera, și la adăpostul căreia sa'u dezvoltat și consolidat în liniște și Austria și nobila națiune maghiară, Românii din Transilvania vîzându-se zdruncinați pe la 1690 sau 1691, concedă o parte din suveranitatea lor de stat în folosul Casei habsburgice în schimbul sprjinului și

protecțiunii ce li-se oferă, și acesta este primul act politic istoricește cunoscut, legământul între Transilvania și Casa habsburgică, este decretul lui *Leopold I.*, care primește titlul de principe al Transilvaniei și se leagă să respecte de vece autoritatea politică a principatului, legile ce-i va da prin dieta sa, să nu se amestece nici-odată în alegerea funcționarilor și să reverse asupra Transilvaniei întreaga pretențiune a Casei habsburgice și de atunci a continuat a trăi fără întrerupere, păstrându-i autoritatea sa politică până pe la 1791, sub Iosif al II-lea care s'a încercat să rupă această veche legătură și s'a înșughebeze între celelalte națiuni din imperiu și pe Români, dar n'a reușit, căci după un an s'leagă din nou și obligă pe toți urmașii sei să respecte dreptul Românilor din Transilvania, care a fost și trebuie să rămână liberă cu autoritatea sa politică.

Continuând cu expunerile istorice, și arătând starea actuală conferințiarul face un călduros apel la toți cetățenii să se lupte pe toate căile, să deștepte conștiința publică românească și întreaga lume civilizată: să lămurească drepturile Românilor față de șovinismul maghiar.

ASTRA.

Casa națională.

Cetim în Transilvania: Comisiunea emisă în ședința comitetului central din 30 Septembrie a. c. pentru prezentarea unei propuneri cu privire la executarea concludusii adunării generale din Mediaș (nr. prot. 22) referitor la ridicarea unei Case naționale și a unui internat de băieți în Sibiu, înaintează cu data de 3 Noembrie a. c. raport, pe baza căruia se decide:

Întru executarea concludusii nr. 22 al adunării generale din Mediaș comitetul central ia următoarele dispozițiuni:

1. Pentru elaborarea unui plan de clădire al Casei naționale comitetul central va face apel la arhitecții români și va publica pentru orientare un plan de situațiune al intravilanului din strada *Morii nr. 6*.

2. Biroul se autorizează a înștiința direcțiunea institutului „Albina” despre concludusii adunării generale, prin care aceasta a primit donațiunea de fl. 20.000 pentru înființarea unui internat de băieți în Sibiu, precum și despre dispozițiunile luate pentru finanțarea acestui proiect.

3. Comitetul central va recerea direcțiunea institutului „Albina” a se însărcina cu aranjarea loteriei de bani, al cărei venit curat se va folosi pentru realizarea ambelor proiecte. Planul acestei loterii va fi să se supună aprobării comitetului central.

4. Biroul se autorizează a exopera la locurile competente concesiunea legală pentru aranjarea loteriei.

5. Comitetul central va adresa, încă în decursul acestui an, un apel către instituturile și corporațiunile financiare, economice și culturale românești, precum și către fruntașii poporului nostru, invitându-i să se înscrie în lista fondatorilor Casei naționale.

De fondatori se vor considera acele persoane și corporațiuni, cari vor contribui pentru scopurile Casei naționale cu cel puțin fl. 1000 de plată ori deodată, ori în 4 rate anuale. În cazul din urmă se va lua obligațiune despre restul neplătit cu ocaziunea înscrierii.

Numele fondatorilor se va eternisa în marmor în interiorul Casei naționale și se va publica cu un adaus biografic în analele muzeului.

6. Despre mersul lucrărilor pregătitoare pentru înființarea acestor așezăminte, secretarul I. va avea să refereze comitetului central din trei în trei luni, cu începere dela Ianuarie 1898.

Organizarea despărțimintelor.

Precum apare din procesele verbale ale ședințelor, comitetul central al Asociațiunii se ocupă cu deosebire de organizarea despărțimintelor.

S'a lucrat un proiect de regulament intern pentru activitatea despărțimintelor care s'a hotărât a se pune în praxă încă cu începutul anului 1898. În acest regulament se dau instrucțiuni amănunțite și asupra modului, cum au să procedă cei-ce vor să se constituie într'un nou despărțimint etc.

Despărțimintele vor avea să-și țină adunările generale ordinare întotdeauna în jumătătea dintâiu a anului. Directorii despărțimintelor încă fu luna lui Ianuarie 1898 vor avea să înainteze comitetului raport despre întreaga activitate a despărțimintelor lor în anul de mai înainte.

Adunările generale ale despărțimintelor vor trebui dinainte să se facă cunoscute comitetului central, pentru-ca acesta, când va

ada de lipsă, să poată trimite la adunare delegat special.

Di *Ioan Butoan*, director gimnasial în Beiaș, a fost însărcinat să constituie fără amănare un despărțimint al Beiușului compus din cercurile *Beiuș, Vascau și Coica*.

Pe cum aflăm, după oprimere primei adunări di *Butean* și-a depus mandatul; comitetul va avea să încredințeze pe altcineva. Deasemenea a fost însărcinat di *Coriolan Brediceanu* să înființeze fără amănare un despărțimint în Lugoj compus din cercurile *Lugoj, Murășul, Făget, Begeiu și Timiș*. Tot di *Brediceanu* a fost însărcinat să studieze cum și unde s'ar mai pute înființa despărțiminte în Bănă și anume în comitatele *Caraș-Severin, Timiș și Torontal*.

O asemenea însărcinare s'a dat pentru comitatele *Sătmăr și Maramurș* d-lor *G. Pop de Băsești* și *Dr. I. Mihălyi*, ear' organizarea despărțimintelor în Bihor a luat-o asupra-i di *P. Cosma*, membru al comitetului central.

Gherla doarme!

Dintre toate câte le observăm în voluminosul nr. din urmă al *Transilvaniei*, cea mai rea impresiune o face știrea despre Gherla.

Di protopop *Alex. Leményi* fu autorizat la 10 Iunie cu reactivarea despărțimintului amorțit al acestui orașel, central unui episcopii românești. Pe 20 Octomvrie di *Leményi* a convocat o conferință a fruntașilor, ceea-ce nu a succedat. N'a venit nime. De aceea își depuse mandatul și cere să fie încredințat altcineva, un om mai tânăr...

Adecă Gherla doarme, continua a dormi! — Noapte bună, somn ușor!

O declarațiune.

— În cauza fondului Iancu. —

În cauza fondului pentru monumentul lui *Iancu* primim în sfârșit un cuvânt categoric, în forma declarațiunii ce o publicăm mai în jos. În sensul acestei declarațiunii întreg fondul colectat se află deus la *Banca națională* din București.

Eată scrisoarea din chestiune:

Domnule Redactor!

Di *Ioan Slavici*, adresându-se subsemnatilor ca să luăm în păstrarea noastră suma de 3780 fl. 65 cr. valuta austriacă și 330 lei 50 bani, colectați de di *T. L. Albini* pentru ridicarea unui monument pe mormântul lui *Avram Iancu*, noi am îndeplinit cererea d-sale.

Am păstrat până acum tăcerea asupra acestui fapt.

Vîzînd însă, că di *T. L. Albini* și di *Ioan Moța* sînt urmăriti de tribunalul din Alba-Iulia pentru acesti bani, declarăm — pentru-ca să se știe de toți căți îi privește, — că noi sîntem deținătorii sumei de mai sus și luăm întreaga răspundere pentru dînsa.

În interesul adevărului și al dreptății, Vî rugăm, domnule Redactor, a publica această declarațiune.

Primiți, Vî rugăm, asigurarea stimei și mulțmirilor noastre.

București, 25 Dec. 1897.

I. Pr. Dimitrescu,

senator.

I. G. Bibicescu,
director la Banca națională a
României.

CRONICĂ

Sibiu, 10 Ian. n. 1898.

Iubileul Monarchului. Precum se anunță din *Viena*, se fac deja mari pregătiri pentru sărbările jubileului *M. S. Monarchului*, cari vor avea loc în zilele de 28—29 Noembrie 1898. Se ia ca sigur, că împăratul *Wilhelm II.*, regele saxon *Albert* și *părechea moștenitoare italiană* vor lua personal parte la sărbări. Despre ceialalți donitori europeni nu se știe, dacă vor participa în persoană sau numai se vor reprezenta.

Industria noastră de casă la Viena. *Deutsches Zeitung* dela 22 Decembrie scrie următoarele despre expoziția de lucruri femeiești duse acolo la inițiativa doamnei *Elena Hossu-Longin* din Deva:

„În toată tăcerea s'a inaugurat aici, în Viena, pentru un timp mai scurt, o expoziție care atît prin bogăția ei, cît și prin produsele-i vrednice de remarcă, merită să atragă asupra ei atențiunea celor mai largi cercuri vieneze și în special atențiunea doamnelor noastre. Expoziția e în *Weihgasse*, nr. 18.

Doamnele române și în special țărancile române produc lucruri excelente în broderie și în țesătorie. Stăruința și zelul Româncei în tors și în țesut sînt proverbiale.

„Mostrele expuse denotă un sentiment și o pricepere bogată în colorii și forme, cari sînt de origină veritabilă românească.”

Doamnele române au făcut acum prima încercere de a face cunoscută industria lor de casă și a câștiga pentru ea cercuri mai largi. Ceea-ce au expus este ceva surprinzător și de o mare bogăție. În prima linie amintim „cătrînțele” vîrgate, întrețesute și cusute cu fire de argint și de aur, mostre de o rară frumșețe. Ștergare și șervetele minunate brodate, perdele și costumuri; la costumuri a trebuit să admirăm îndeosebi splendecele veltiare și cămeșile delicate lucrate cu mult gust.”

Promoție de doctor. Ni-se scrie că simpaticul tînăr di *Coriolan Meseșian*, care zilele trecute depusese ultimul rigoros juridic, a fost promovat Sâmbătă în sala universității din Cluj, — doctor în științele juridice. Promoția s'a făcut pe lângă numeroasă asistență românească.

Societatea geografică română. Zilele trecute Regele *Carol* a binevoit a primi în audiență pe di general *G. Manu* președintele societății geografice române, și pe di *G. Lahovary*, secretarul acestei societăți, cari au avut onoarea a prezenta Săveranului 32 volume frumos legate, conținînd „Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric” al fiecărui din cele 32 județe ale țării. Majestatea Sa, care este președinte de onoare al societății geografice, după-ce a ascultat cu un viu interes explicațiunile ce i-s'au dat, a exprimat înalta Sa satisfacțiune și a mulțumit pentru rîvna și activitatea ce a pus societatea la terminarea acestei importante lucrări.

Nenorocire. Din Porumbacul-inferior (comit. Făgăraș), ni-se scrie: *Luni*, în 22 Decembrie v., noaptea, a lăsat serviciul părintelui *Dimitrie Mandea* lămpășul aprins în grajd și s'a dus prin sat. Lămpășul a căzut într'un pat și a aprins mai multe haine. Din pat a căzut focul pe niște puercei de sub pat, cari au ars. Altcieva n'a ars, dar di focul obiectelor arse s'a produs fum și s'au înecat 5 bivole și 2 boi, cari s'au găsit dimineața moarte. Paguba e vre-o 800 fl. Mare nenorocire pentru un om sărac. Oamenii marinimoși bună faptă ar face ajutînd cu câte ceva.

† **Br. A. Schönfeld.** Din viața decedatului inspector general al armatei noastre, extragem următoarele date:

Br. Antoniu Schönfeld s'a născut la 1827 în Praga. În vîrstă de 11 ani a intrat în școala militară din *Wiener-Neustadt* și în 1845 a fost numit sublocotenent. În răboiul din 1848 a luat parte la operațiunile de apărare a granițelor; în 1849 a fost în expediția italiană și la *Mortara* s'a distins printr'o deosebită vitejie, ear' la *Novara* a fost chiar rănit, după o luptă eroică. La 1862 a fost numit vicecolonel. Reîntors din răboiul cu *Dania* (1866) a fost numit colonel. La 1870 i-s'a dat titlul de baron, la 1875 a fost numit general, la 1881 comandant de corp în Sibiu, la 1882 în Graz, ear' la 1889 în Viena. Astă-vară și-a sîrbătat, în deplină sănătate, iubileul de 70 ani.

Deputat acuzat de calumnie. La curtea cu jurați din *Budapesta* se va judeca la 7 Februarie n. procesul de calumnie și vătămăre de onoare, intentat deputatului kosuthist *Pichler*, pe calea procuraturii, din partea judeului *Cerural Mähr Antal* din *Bozovics*. Substrat al procesului e un injurios articol de ziar, prin care numitul deputat ataca violent pe *Mähr*, pe cuvînt că nu și-ar fi făcut datoria în cercetarea ce s'a pornit când cu atențutul de dinamită întemplat la 1896 în *Bozovics*. Interesant e, că foile ungurești, în cor, prezintă pe *Mähr* ca „*Valah de origine*” și ca *dușman al Ungurilor*, numai pentru-ca n'a făcut pe voia șovinștilor, cari vedeau în atențutul acela „*opera câtorva agitatori valahi*”.

Maghiarizarea numelui între universitarii maghiari și-a aflat mari propagatori. Unul care până mai zilele trecute se numia *Ortmann* și ca atare a fost ales președinte la *Egypteni kör* s'a botezat în *Vári*. Voinicosul acum a lansat un manifest, în care provoacă pe toți tinerii cu nume maghiare, ca în vederea jubileului evenimentelor dela 1848, să-și maghiarizeze cu toții numele. Rușine tinerimei maghiare, când se lasă condusă de un *Vári-Ortmann*, ai căruși strămoși numai *Jidani* au putut fi!

Milan — comandant suprem. Ex-regelul *Milan* a fost denumit comandant suprem al armatei sîrbăști. Această denumire nu e primită cu bucurie de statele vecine. Se spune, că prin aceasta armata sîrbăască se apropie de destrăbălare.

Tribunal... adevărat unguresc. Nici că s'a dat încă prea înalta sancțiune fatatului proiect de maghiarizarea comunelor, și dușmanii încep a-și rînji deja colții. Așa, tribunalul din *Chichinda* a decis în plină ședință, ca pe viitor să folosească oficial numirile ungurești ale localităților, ear' numirile străine să le amintescă cel mult între paranteze. Poftim... cum își înțeleg tribunalele ungurești menirea!

Solgăbiru dispărut. Un solgăbiru unguresc, *Papp Ferencz* din *Szombathely*, a dispărut fără de urmă. Șoției sale i-a lăsat a scrisoare, în care-i spune, că s'a depărtat pentru a nu muri la mijlocul familiei. Se crede, că dispărutul s'a sinucis și fapta a comis-o din cauze materiale.

Foamete în Torontal. Din *Becicherecul-mare* se scrie, că în mai multe comitate din comitatul *Torontal* este mare foamete între locuitori. Până acum, se zice, autoritățile au ajutat cât au putut pe sîrmani

țărani, dar' acum neajunsurile sînt atît de mari, încît situația e de desperat. În mai multe locuri băntuie din cauza foametei febra tifoidă (lîngoare) așa, că mai multe sute de familii au murit în miseria cea mai mare. Pentru ajutorarea lipsiților s'a format în Becicherec o nouă reuniune de ajutorare.

Afacerea Dreyfus - Eszterházy a intrat într-o nouă fază senzațională. Aceasta a urmat faptului, că ziarul parisiian *Sicelo* a publicat în întregime *actul de acuză*, pe baza căruia a fost osădit Dreyfus în 1894. Se crede, că actul, deși veritabilitatea nu 'l-se trage la îndoială, e *ciuntat* în favoarea lui Dreyfus.

Romancierul Emil Zola, unul dintre cei mai fervenți apărători ai lui Dreyfus a scris o broșură, intitulată „*Cătra Franța*”, luînd cu toată căldura apărarea căpitanului deportat. — *Trarieux*, fost ministru de justiție, a adresat actualului ministru al justiției o scrisoare deschisă, în care susține, că Dreyfus a fost judecat în nesuficiență de motive, deci fără temei juridic și avertisează a nu se comite aceeași greșală și în procesul lui Eszterházy, care, precum se știe, e acuzat de *spionaj*, fără a mai fi însă implicat în afacerea Dreyfus.

Renovarea procesului Bojosev. Din *Filippopol* se anunță, că al doilea for apelaiv a nimitic sentența adusă în faimosul proces al căpitanului Bojosev și al șefului de poliție *Novelics*, ucigașii căntăreții ungurești Ana Simon, și a dispus *noii pertractare*. Ziua pertractării nu 'l încă fixată.

Broască țestoasă uriașă. Grădina zoologică din Londra a primit în toamna aceasta o broască țestoasă, care este socotită ca cea mai mare existentă până astăzi. Broasca are 1 m. 375 de lungime și 0.80 lățime. Originea ei este din insulele Aldabra din oceanul Indian. Broasca a trăit deja 150 de ani în robie. Din pricină că în timpul din urmă a cam suferit de foame, ea a mai perdut din greutatea ei, proporțional cu dimensiunile ce are.

Vulcani de vînzare. Insula Vulcanca, care face parte din arhipelagul Lipari, la vest de Sicilia, este de vînzare. Suprafața sa este 25 chm. pătrați și are doi vulcani, unul mic la nord și altul mare în centru. Această insulă a apărut înaintea războiului Troei, și din timpul lui Homer. Grecii credeau că pe ea a stat zeul Vulcan cu ciclopii sei. După spusele mitologiei, pe această insulă s'a fărînt — din ordinul dat de Venus — scutul lui Hercule. Altădată foarte des s'gduidită de erupțiuni, insula aceasta a devenit în ultimul timp foarte paioică. Insula Vulcanca este foarte bogată în vinuri și în sulf. Afacerea este deci destul de strălucită...

Știri mîrunte. La Roma s'a descoperit, că o fabrică de spirit a pîgubit statul — prin contrabandă — cu trei milioane de lire.

— În *Gyula* s'a pornit cercetare contra unui slojbaș orășeneș, care încheiasc o căsătorie cu o fată, după-ce era căsătorit deja cu alta, pe care o părăsise fără a se divorța.

— *Episcopul rom.-cat. din Saombathely*, Hidassy Kornel, eșind la preumblare cu trăsura, a fost luat cu petri de trei ștregari, dar' din norocire n'a fost rănit.

— Un Ungur, *Kolesényi Hugo*, fiu de milionar, s'a împușcat la *Meran*, după-ce pîpase colosale sume de bani.

— În *Galiția* s'au descoperit bancnote de 10 fl. false.

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA“

Cu 1 Ianuarie 1898 v. încep noue abonamente lunare, ouartale, semestrale și anuale.

Domnii abonenți sînt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor lor, pentru regulata expediție a foil.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, care încep ou prima și se termină ou ultima lunii, după stilul vechiu.

Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.
Abonamentul triunar . . . 3 fl. 50 cr.
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.

Este în interesul dlor abonenți, oa adresele se fie însemnate oât se poate de corect și legibil.

Domnii abonenți vechi sînt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fășile, în oare li-s'a trimis „Tribuna“ până acum.

Administrațiunea.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Balul „Ligei“.

Secțiunea *Ligei* din *Brăila*, care face foarte frumoase progrese, va da la 10 Ianuarie v. un bal. Acest bal, împreunat cu tombolă, promite un splendid succes, cu atît mai vîrtos, că venitul e destinat înaltelor scopuri ce le urmărește *Liga*.

Din Făgăraș.

Societatea română de diletanți „*Progresul*” din Făgăraș aranjază în sala hotelului „*Lauritsch*” Mercuri, în 12 Ianuarie st. n., preseara Anului-Nou, o serată literară la care sînt poștiți a participa toți membrii societății, precum și aiți binevoitori.

Programa: 1. „Lăudați pe Domnul”, executat de corul societății. 2. „Glumă și nu prea”, proverb ilustrat de dl Ioan Berescu. 3. *Kratochvil*: „*Dorina și Leandru*”, solo cîntat de d-șoara Iulia Toșlea cu acompaniament de pian. 4. *Coșbuc*: „*La oglindă*”, declamată de d-șoara Irina Silaghi. 5. *Decker*: „*Portretul tîu*”, cîntat de d-șoara Irina Silaghi și Iulia Toșlea. 6. V. Alexandri: „*Biserica risipită*”, declamată de T. Păcală. 7. *Karras*: „*Dulce-l glasul tîu*”, cîntat de corul societății. 8. *Karras*: „*Consolarea*” dnet cîntat de corul societății. 9. *Dima*: „*Ce faci Ioano*”, cîntat de corul societății. 10. Melodii naționale, executate de orchestra societății.

După producțiune sans.

Dr. Ioan Turcu, Ioan Berescu,
președinte. secretar.

Bal în Blaj.

„Reuniunea pompierilor voluntari din Blaj” invită la balul ce-l va aranja în favorul scu Sămbătă, în 15 Ianuarie st. n. 1898, în sala hotelului „*Univers*”. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 80 cr.: de familie 1 fl. 50 cr. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită.

Tribuna Literară.

Informațiuni.

„*Foia pentru toți*”, nr. 53 are următorul cuprins: Apel. — Abonamente cu premii extraordinare. — Tombola. — Omul acesta a ajuns ceva! Omul acesta este perdat! de Beecher. — O lume care mă iubește (poesie) de Alexandru Șonțu. — Prichiduța (poveste) de Dumitru Stănescu. — Noaptea (poesie) de Iulia Dragomirescu. — Cu ce trăiesc plantele? — Credință și credință. — Slăbiciunile cîtorva oameni mari. — Noutăți. — Caisal cu cuc (poesie) de Iulia C. Săvescu. — O plantă insectivoră (mîncare de insecte). — Explicarea cărților de joc. — Sonet (poesie) de Aliz Râmnic. — Felurile căsailor. — Tribuna tinerimei. — Joimărița. — Petreceri, jocuri. — Posta redacției. — Ilustrații: *Gornistul viteaz*. Tip de cerșitoare. Palăria nouă. Concertul european.

Dl Angelo Degubernatis a publicat de curînd, la Florența, un frumos volum sub titlul: „*La Serbie et les Serbes, lectures et impressions*”, cu mai multe ilustrațiuni. Numeroase pagini din această carte interesează mult pe Români.

Opera dlui conte Degubnratiss e rezultatul ultimei sale călătorii la Belgrad. Cum de acolo el a mers la București, unde a ținut cele trei reunitate conferențe, la Atena, ne putem aștepta la un nou volum despre Români și România.

Limba română preferată în Paris. „*Societatea de lingvistică din Paris*”, recunoscută de utilitate publică prin decretul președintelui Republicii franceze din 30 Martie 1876, publică un apel, cu data din 20 Decembrie 1897, sub semnătura secretarului ei, ilustrat domn *Mihail Bros*.

Acest apel anunță specialiștilor că societatea va dăceerne în 1901 un premiu de 1000 lei celei mai bune opere imprimate, avînd de obiect gramatica, dicționarul, originea, istoria limbilor romane în genere și preferabil, a limbii române îndeosebi (et préférablement, du roumain en particulier).

Autorul va pute aparține la ori-ce naționalitate, va pute fi sau nu membru al societății de lingvistică.

Nu se admit la concurs opere decît în limba franceză, română sau latină, publicate posteriormente datei de 31 Decembrie 1894.

Autorii, avîsînd prin epistolă președintelui societății (la Sorbona, Paris) despre intențiunea lor de a lua parte la concurs, vor fi obligați a-i trimite două exemplare cel puțin din opera lor, înainte de 31 Decembrie 1900.

Pentru literatura franceză. Americanii jertesc mult pentru literatura franceză. Mai anul trecut un milionar, care perduse pe unicul seu fiu, a făcut în amintirea lui fundațiune de sute de mii, ca din venitele ei să onoreze câte un celebru scriitor european, care s'îna prelegeri despre *poesia franceză* în diferite orașe ale Americii. Unica condițiune ce o puse milionarul american era, ca aceste conferențe să fie ținute pe baza *creștinismului*.

Acum despre o nouă analogă fundațiune ne vestește *New-York Herald*. I. H. Hyde, profesor la universitatea din *Harvard* a dat unei societăți literare din Paris 30.000 dolari (250.000 franci) în scopul unor conferențe asupra literaturii franceze. Pentru primul turneu literar — spune *Figaro* — este chemat *René Doumic*, membru al redacțiunii *Revue des Deux Mondes*, celebra revistă din Paris.

Conferențe literare la Cernăuți. Da minecă, în 21 Dec. v., a avut loc a doua ședință literară a clubului tinerimei. La ordinea zilei a fost încheierea comentării poeziei *Strigoii* de Eminescu și un studiu folcloric de d-na E. Voronca, despre „*Ziuă și noapte*”. După recapitularea conținutului poeziei a cetit d-na E. Voronca un studiu comparativ asupra *Strigoilor* lui Eminescu. Disertanta în acest studiu interesant, care trada multă erudițiune, a indicat originea strigoilor, citînd mai multe exemple din Edda și din povestile poporului român, dintre cari mai multe au fost culese de încași disertanta din gura poporului român bucovinean. Ascultătorii au respălit cu vii aplauze și felicitări pe disertanta pentru succesul studiu, care va apărî și în tipar. Secțiunea literară a decis în unanimitate, ca comitetul să propună adunării generale, ca în raportul adunării generale să se facă mențiune oarifică despre disertatiunea d-nei E. Voronca. Asemenea a fost de deosebită valoare disertatiunea „*Ziuă și noapte*”, care constituie un capitol din un mare studiu folcloric, la care lucrează deja de ani de zile d-na E. Voronca. Proxima ședință literară a „*Clubului tinerimei române*” va avî loc Duminecă, la orele 3 d a. La ordinea zilei va fi: Dan, căpitan de plaiu, de V. Alexandri.

Din vremuri frumoase e titlul unui nou vals datorit apreciatului compositor, dl *Cornilian Stănescu*, elev al școlii de poduri și șosele din București

„*Österreichische Musik-und Theater Zeitung*”, nr. 9, a apărut cu un cuprins bogat, ales și frumos, ca și de altădată. Fruntea numărului e împodobită cu portretul artistului *Ferrucia Benvenuto Busoni* (cu o schiță). Adausul musical e: „*Miniaturen*”, de Fr. Musil.

Revista e bilunară. Adresa: Wien, I., Seilerstätte nr. 15.

Bibliografie.

„FAMILIA“.

Primim următoarele: „*Deschidem abonament nou la Familia pe anul viitor, cu condițiunile însemnate în fruntea foil și anume: pe un an cu 8 fl., pe 1/2 de an cu 4 fl., pe 3 luni cu 2 fl., pentru România pe an cu 20 lei.*”

Foia noastră va eși și în anul viitor regulat în fiecare Duminecă, pe 12 pagine tipărit des.

Va cuprinde nuleve, schițe, piese teatrale, suvenirii de călătorie, poezii, articoli de știință și de petrecere, informațiuni din lumea literară-artistică română și despre mișcările vieții sociale dela noi.

Vom stărui să putem da cât de multe portrete și ilustrațiuni reușite, atrînd numărul și famulțirea lor dela sprijinul ce vom obținem.

Ne rugăm cu insistență ca abonamentele să se facă plătindu-se regulat înainte, căci neplătite astfel, ni-se încurcă socoteile și ni-se fac greutăți. Ca asemenea creditări am perdat mii de florini; de aceea începînd din anul viitor, numai acelora le vom trimite foia, oari ne au răspuns abonamentul. Este mai ușor ca cineva să plătească câte 8—4—2 fl., decît să anti-pîm noi pentru atatea sute de florini în tipografie, unde avem termine fixe de plătire.

Ear' aceia cari nici pe anul curent n'au răspuns încă costul de abonament, potfească a-i face datoria până la sfîrșitul anului, căci atunci se va sista expediarea pentru toți.

Numere de probă trimitem cu plăcere, dar' apoi nu expediăm foia decît numai acelora cari ni-o cer.

Premii pentru abonați.

Abonații „*Familiei*” cari vor răspunde abonamentul pe un an, vor primi aproape în cinste, pe un preț bagatel de 1 fl. 10 cr., următoarele tablouri și cărți:

Inaugurarea mînstirei Curtea-de-Argeș.

Portretul Reginei României, în costum național.

Istoria lui Mihail-Viteazul, de M. Băcescu.

Lira mea, poezii de Iosif Vulcan.

Dela sate, novele de același.

Cîhndea, discurs de recepțiune la Academia Română, de Iosif Vulcan.

Stefan-Voda-cel-tînăr, tragedie istorică în 5 acte, premiata de direcțiunea Teatrului Național din București, de Iosif Vulcan.

Ear' cei-ce se vor abona pe 1/2 de an, vor primi, asemenea pentru 1 fl. 10 cr., următoarele:

Inaugurarea mînstirei Curtea-de-Argeș.

Lira mea.

Dela sate, și

Stefan-Voda-cel-tînăr.

De ambele premii însă vor beneficia numai aceia, cari vor trimite abonamentul până la 1 Februarie st. n. 1898, adăugînd și costul de câte 1 fl. 10 cr.

Altora nu se va trimite, nici nu vor avî drept să le reclame, plătindu-le mai târziu.

Cei-ce colectează 5 abonenți noi pe anul întreg, primesc un exemplar din foie gratuit dimpreună cu toate premiile acordate abonenților pe același timp; după 5 abonenți noi pe 1/2 de an, primesc gratuit foia și premiile potrivite; ear' după 5 abonenți de 1/4 de an, primesc gratuit foia pe același timp.

Oradea-mare, 19/31 Decembrie 1897.

Redacția și administrația

„Familiei“.

CĂLINDARUL POPORULUI

— pe anul 1898. —

— Voci din presă. —

Liga Română.

„Dintre multele călindare ce se publică pe fiecare an în Transilvania, acesta este de astădată, fără îndoială, cel mai bine întocmit. În afară de partea calendaristică, el cuprinde o mulțime de notițe interesante despre instituțiunile românești de peste munți, o bună alegere de mici nuleve, povestiri, poezii etc. de ale celor mai buni scriitori români, apoi biografii de ale bărbaților fruntași ai poporului român de acolo, o înregistrară foarte bine făcută despre întemplările mai marcante în chestia națională în curgerea anului trecut, precum și o serie de sfaturi bune în ale economiei.

„Acest călindar poate fi astfel privit ca un „*Almanach*” al relațiunilor culturale românești de peste munți și este indispensabil pentru toți cei-ce urmăresc cu interes dezvoltarea Românilor din Transilvania.

„*Moda ilustrată*”. Atragem atențiunea stimatelor dame române la ziarul de modă ce apare în *București* sub titlul *Moda ilustrată, în fiecare Sămbătă*. Acest ziar cuprinde tot ceea-ce cuprind ziarele de modă străine, și pe lângă aceea mai oferă și lectură beletristică românească, instrucțiuni de tot felul pentru dame și lucruri de distracție.

Prețul abonamentului e: un an 13 lei, 1/2 an 6.50, 1/4 an 3.50 lei.

Astfel *Moda ilustrată* concurează cu succes în toate privințele cu jurnalele de modă străine, și credem că de aci încolo damele române nici nu se vor abona la alt jurnal de modă, decît la *Moda ilustrată*. A se adresa la administrația ziarului, în București, Pasajul Maca.

Teatru orășeneșo în Sibiu.

Martți, 11 Ianuarie n.

Beneficilul regisorului *Hans Renner*.

Die Logenbrüder.

Farsă în 3 acte, de Carl Laufs.

Începutul la 7 ore seara.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 8 Ian. n. 1898.

Mărfuri	Cantitatea pe 100 chilogr.	Prețul per 100 chilogr.	
		de la	pînă
Grâu	75	12.50	12.65
Bănațeneș vechiu	75	12.45	12.55
Grâu dela Tisa	75	12.35	12.65
Grâu de Alba-Rog	75	12.35	12.65
Grâu „Bacfa”	75	12.35	12.65
Grâu ung. de Nord	75	12.35	12.65

Cursul pieții din Sibiu.

Din 10 Ian. n. 1897.

Mărfuri	Cump.	9.46 vînd	9.51
Hărtie-monetă română	10.60	10.65	10.65
Lira turcească	9.85	9.90	9.90
1/2 Imperiali	12.25	12.25	12.25
Ruble rusești 100 à	5.64	5.70	5.70
Galbeni	9.43	9.53	9.53
Napoleon-d'ori	—	—	—
(rusești)	—	—	—

Bursa de Budapesta.

Din 8 Ianuarie n. 1897.

Renta de aur ung. 6%	100.25
„ „ „ 4%	121.50
„ „ val. cor. 4%	100.25
Imprumutul căilor ferate ung.	121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	102.—
Bonuri rurale ung.	98.—
„ croate-slavone	99.—
Obligațiunile desp. regalilor	101.50
Imprumut cu premiu ung.	156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	140.—
Renta de hărtie austriacă	102.50
„ de argint austriacă	102.25
„ de aur austriacă	123.50
Losuri austriace din 1860	160.50
Acțiunile băncii austro-ungare	955.—
„ de credit ung.	—
„ de credit austr.	—
Scrisuri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina”	102.—
Argintul	5.70
Galbeni împărătești	5.67
Napoleon-d'ori	9.52
Mărci 100 imp. germane	58.82
London 10 Livres sterlingi	120.—

Bursa de Viena

Din 8 Ianuarie n. 1897.

Renta de aur 6%	122.20
„ „ „ 4%	100.—
Renta ung. v. c. 4%	122.—
Imprumutul căilor ferate ung.	122.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	101.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	121.60
Bonuri rurale ung.	98.—
„ croate-slavone	199.—
Imprumut cu premiu ung.	156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	150.—
Renta de hărtie austriacă	102.45
„ de argint austriacă	101.80
„ de aur austriacă	123.30
Losuri austriace din 1860	160.25
Acțiunile băncii austro-ungare	955.—
„ de credit ung.	—
„ de credit austr.	—
Argintul	5.71
Galbeni împărătești	5.69
Napoleon-d'ori	9.53
Mărci 100 imp. germane	58.77
London 10 Livres sterlingi	120.—

Bursa de București.

Din 27 Decembrie v. — 4 ore p. m.

Cassa	100
Renta rom. per 1875 5%	97
Renta română amort. 5%	09
Renta (Schuldverschreib)	—
Oblig. de stat C. F. R. 6%	100
Renta rom. Rural. conv. 6%	97
Imprumutul municipal 5%	—
Scrisuri func. rurale 5%	—
Idem urbane 7%	—
„ 6%	102
„ 5%	87
Banca Națională (100 lei vîrs. intr.)	1468
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vîrs.)	420
Soc. de Asig. Naț. (200 lei vîrs.)	467
Soc. rom. de reasig.	118
Soc. rom. de con. (250 lei vîrs.)	106
Oblig. Cassei Pensiuilor	280
Agio	—

Schimb:

Londra 3 luni	—
„ cek	—
Berlin 3 luni	—
„ cek	

Pomada Magda a lui Kessler

este pe baza compoziției dermatologice-terapeutice un remediu cunoscut ca cel mai excelent în contra mătreței, cum și pentru căderea părului.

Pomada Magda, prin mulți ani aprobată, de tot nevătămătoare face un efect excelent în creșterea părului și se recomandă la toți, precum și la copii, ca un remediu excelent profilactic în contra tuturor boalelor contagioase ale părului.

[2823] 7-10

Deposit central de expedițiune la farmacistul

Rudolf Kessler,

în Gyertyámos (comitatul Torontál).

Prețul 3 coroane.

În Brașov: în farmacia lui Ferd. Jekelius, și în farmacia lui Francisc Kelemen, — în Sibiu: farmacia Moștenitorilor lui Molnar, strada Cisnădiei, — în Reghinul-săsesc: în farmacia lui Emil Wermescher.

În atențiunea cumpărătorilor de cărți.

Mulți dintre onorații noștri cărturari ne cer ca să le trimitem câte o carte, ori două, cu rambursă (Postnachnahme — utánvét). În interesul bine priceput al publicului ne luăm voe a face atenți la marile spese împreunate cu acest fel de comande. O carte cumpărată pe această cale costă totdeauna cu 25—30 cr. mai mult, decât dacă se trimite prețul cărții înainte printr'o assignație postală.

Rugăm deci pe toți cei-ce fac comande de cărți, al căror preț îl pot ușor afla, ca în propriul lor interes să trimeată banii înainte și să nu întrebuițeze felul de comandă cu ramburse, așa de păgubitor pentru public.

La comande, pe lângă prețul cărții se se adaugă și porto postal pentru trimiterea sub bandă, ear' dacă vor să fie și mai siguri, și taxa de recomandare, care este totdeauna 10 cr.

Librăria „Tipografie”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrieu baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

„TIPOGRAFIA”, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire”, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- „Dan”, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- „Dan”, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. . . . . 64 cr.
- „Din goana vieții”, ediția III. (1895) . . . . . fl. 1.75
- „Din goana vieții”, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
- „Icoane sterse”, *nuvele*, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- „Un an de luptă”, ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

Cel mai nou volum de *nuvele*:

- „În viltoare”, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 . . . . . fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

Călindarul „Lumea Ilustrată” pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr.)

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu

GRAMATICA GERMANĂ

TEORETICĂ PRACTICĂ

de

Sava Popovici Barcianu.

Edițiunea a cincea

revidată și completată

de

Dr. Danil Popovici-Barcianu.

Această gramatică atât de bine întocmită, având la fine și un mic vocabular german-român costă numai 1 fl. 40 cr. plus 10 cr. porto.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Studii Literare

de

Teodor Raica,

profesor de liceu.

Cuprinzând:

0 gramatică-parodie.

Veacul al XVI-lea.

Codrul frate cu Românul.

Monografia prepoziției „de”

O carte de mare preț pentru toți profesorii, dascălii și cărturarii români.

Prețul numai 75 cr.

Se poate procura dela

Librăria „Tipografie”,

societate pe acțiuni în Sibiu.

Tocmai a apărut și se află de vânzare la „Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu:

CEȘTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR

ȘI

MODURILE SOLUȚIUNII SALE

ÎN

UNGARIA

DE

AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr. v. a.

cu trimitere postală 55 cr. v. a.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel. 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Novitate!

Cadou de

Anul-Nou!

LIMBA FLORILOR.

— De amor și amicitie. —

Simbolica naturală a celor mai favorite flori, compusă după explicările orientalilor de

Un amoresat.

Acest volum, în format drăgălaș (32°) imprimat pe hârtie velină, în două culori, negru și albastru, elegant compactat în lux, este

cadou potrivit

pentru tinerime, mai ales pentru fetițe.

În legătură de pânză colorată, tabla titlului imprimată cu aur.

Prețul unu exemplar 50 cr. = 1.50 lei.

La Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni în Sibiu,
se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain”

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tânăr” de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . . . 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte”, adevărate considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc”, narațiuni de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr.

— Se recomandă mai ales preoților. —

Doriți se cetii

un interesant

Roman?

Vi-se recomandă

„Castelul din Carpați”

— Roman din viața poporului românesc din Ardeal. —

de

Jules Verne.

Premiat de „Academia franceză”.

Traducere, — unica autorizată de editorul proprietar francez — făcută

de

Victor Onișor.

Acest volum apărut tocmai acum, are 255+XII. pagini, în octav mare, de o eleganță rară la cărțile românești, și este împodobit cu

26 ilustrațiuni

admirabile, executate după clișeuri din Paris.

Prețul:

Edițiunea populară: 80 cr. + 5 cr. porto postal.

Edițiunea de lux: 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto.

Cel mai potrivit cadou e un „Castel”.

A se adresa direct la

Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni,

Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

Pentru tipar responsabil: Ioanif Marshall.